

REMISSVAR

Till
Miljömärkning Sverige AB
Nordic Ecolabelling/Svanen

Remissvar på förslaget till Svanenmärkning av biodrivmedel, version 3.0 februari 2017

Svebio, Svenska Bioenergiföreningen, arbetar för ökad användning av bioenergi på ett miljömässigt och ekonomiskt optimalt sätt. Inom Svebio finns nätverket BioDriv som engagerar ett 60-tal företag och cirka 130 personer verksamma med alla typer av biodrivmedel i Sverige, både med råvaruförsörjning, förädling, distribution och teknikutveckling.

Svebios synpunkter i sammanfattning:

- . Alla drivmedel som ger en stor växthusgasreduktion är att betrakta som avancerade och bör utnyttjas för att nå de mycket ambitiösa mål som finns i Norden för omställning av transportsektorn.*
- . Man bör inte införa begränsningar i användningen av biodrivmedel från åkergrödor.*
- . Man bör inte begränsa användningen utifrån enskilda råvarukategorier utan basera bedömningen av drivmedlen utifrån klimatnytta och uppfyllande av stränga hållbarhetskriterier, lika för alla råvaror.*
- . Högblandade eller rena biodrivmedel är lika värdefulla som lågblandade. Inom relativt kort tid måste alla drivmedel bli fossilfria om vi ska klara klimatmålen.*
- . Man måste ställa högre krav på de fossila bränslen som ingår, t ex genom att kräva låga oljespill och stoppa användningen av råvara från Arktis.*

Svanenmärkningen måste utformas så att den stödjer den totala omställning av transportsektorn från fossila drivmedel till förnybar energi som nu planeras i de nordiska länderna. För Sveriges del handlar det om att reducera utsläppen med 70 procent till 2030, jämfört med 2010. Norge ska till 2020 öka andelen biodrivmedel till 20 procent, och Finland har ett 30-procentsmål till 2030 (utan dubbelräkning). Dessa höga mål kan inte nås genom att utesluta eller begränsa vissa biodrivmedel. Särskilt inte om dessa klarar EU:s hållbarhetskriterier och ger stora reduktioner av utsläppen av CO₂.

Värdera efter klimatnytta

Enligt Svebios uppfattning bör biodrivmedel inte klassificeras utifrån sin råvarubas utan utifrån sin klimatnytta. Vår uppfattning är att alla biodrivmedel som har en hög klimatnytta, exempelvis över 70 procent reduktion av klimatgasutsläpp jämfört med

fossilt drivmedel, är avancerade biodrivmedel. Det finns idag exempel på grödebaserade, "första generationens", biodrivmedel som ger en 90-procentig klimatnytta eller mer, exempelvis Lantmännen Agroetanols spannmålsbaserade etanol producerad i Norrköping.

Vi anser mot den här bakgrunden att det är felaktigt att begränsa användningen av "så kallade första generationens biodrivmedel" till 10 procent i Svanenmärkta biodrivmedel. Vi tycker inte att man kan hänvisa till det 7-procentiga taket i EU:s ILUC-direktiv. Detta gäller inte för enskilda drivmedel. Tvärtom kan det behövas betydande volymer av rena eller högblandade första generationens biodrivmedel för att nå målet. För Svanen är den avgörande frågan att de konsumenter som vill använda hållbara biodrivmedel genom märkningen får information om dessa.

En begränsning av användningen av grödebaserade biodrivmedel kommer i första hand att drabba jordbruket i Norden och Europa, men också exportörer i utvecklingsländer. I Europa finns mycket stora arealer outnyttjad åkermark som kan användas för att odla energigrödor. Vi bifogar en kort rapport om tillgången på mark för odling av energigrödor.¹

Högblandat lika värdefullt som lågblandat

Vi protesterar starkt mot påståendet i bakgrundsdocumentet att "en måttlig användning av förnybart bränsle genom inblandning ger större miljönytta än att insistera på rena biodrivmedel". Biodrivmedlets klimatnytta uppkommer genom ersättningen av fossilt drivmedel, och därmed följande reduktion av utsläppet av fossil koldioxid. Denna miljönytta är densamma per liter bränsle vare sig man arbetar med låginblandning eller med rena eller högblandade biodrivmedel.

Faktaunderlaget är i denna del undermåligt. Man påstår i texten att bara 0,2 procent av den totala drivmedelsförsäljningen i Sverige består av rena biodrivmedel eller högblandade biodrivmedel 2015. Man hänvisar här till Energimyndighetens statistik. Denna visar emellertid att av den totala energianvändningen för inrikes transporter 2015 på 95,1 TWh stod ren etanol i E85/ED95 för 0,6 TWh, ren FAME (rapsdiesel) för 1,6 TWh och ren HVO för 0,3 TWh, dvs tillsammans 2,5 TWh eller 2,6 procent av drivmedelsförsäljningen. 2016 hade volymen rena och högblandade biodrivmedel ökat till 3,5 TWh eller 3,6 procent. Påståendet om 0,2 procent är alltså grovt felaktigt. Det bör också noteras att en stor del av de låginblandade biodrivmedlen i Sverige tillhör första generationen. Låginblandad FAME stod 2015 för 2,2 TWh och låginblandad etanol för 1 TWh, dvs sammanlagt 3,2 TWh eller 3,3 procent av den totala drivmedelsanvändningen. Sammanlagt stod grödebaserade drivmedel 2015 för omkring 6,3 TWh eller omkring 6,5 procent av drivmedlen. I den volymen ingår den mängd rapsolja som ingår som råvara i HVO.²

Även i Norge används betydande volymer RME som B100, alltså som ren rapsdiesel. Sverige är alltså starkt beroende av första generationens biodrivmedel och behöver dessa drivmedel för att kunna nå de ambitiösa målen att ersätta fossila drivmedel i transportsektorn och reducera utsläppen från sektorn med 70 procent till 2030.

¹ <https://www.svebio.se/vi-verkar-for/aktuella-fragor/finns-det-mark-att-odla-energigrödor-pa/>

² De mest aktuella siffrorna för 2015 finns i Energimyndighetens kortsiktsprognos 13 mars 2017, tabell 5.

Ställ större krav på den fossila delen

Vi finner det ologiskt att tillåta 40 procent fossilt innehåll i bränslet, men samtidigt begränsa användningen av "så kallade första generationens biodrivmedel" till 10 procent. Betyder det att Svanen Ecolabelling anser att biodrivmedel från åkergrödor är sämre än fossila drivmedel?

Vi finner det anmärkningsvärt att Svanen inte ställer så begränsade miljökrav på de fossila drivmedel som tillåts ingå i svanenmärkta produkter. Det enda man nu kräver är att det inte får vara tjärsandsolja. Ytterligare rimliga krav skulle kunna vara spårbarhet och ursprungsangivelse för råvaran, krav på låga läckage vid oljeutvinningen³ och att råvaran inte hämtas från Arktis, förslagsvis från områden norr om Polcirkeln, där naturen är särskilt känslig för miljöstörningar.

Hindra inte vissa råvaror

Vi motsätter oss förslaget att förbjuda alla drivmedel som framställs av palm, soja och sockerrör. Man kan inte grunda tillåtligheten på råvaran i sig utan måste utgå från hur råvaran framställts och vilken påverkan produktionen gett på miljö och klimat. Denna påverkan klarläggs genom hållbarhetskriterier och certifiering. Om Svanen anser att hållbarhetskriterierna i EU:s lagstiftning är för svaga bör man ange vilka ytterligare kriterier som bör gälla och hur dessa ska påvisas och vilken certifiering som krävs. Att förbjuda en viss råvara innebär ett handelshinder. En rad palmoljeproducerande länder hotar nu att anmäla EU till WTO om man fullföljer det generella förbud för palmoljeprodukter som föreslås i EU-parlamentet. EU har redan förlorat i WTO när det gäller import av biodiesel av soja, där EU införde höga tullar.

När det gäller träslag som inte godkänns ifrågasätter vi varför sibirisk lärk producerad utanför EU inte godkänns. Lärk växer naturligt i mycket stora områden och är en naturlig del av det boreala skogsbältet. Att lärk skördas på ett hållbart sätt bör täckas av kravet på certifiering.

När det gäller produkter från palm är vår uppfattning att krav ska ställas på certifiering och uppfyllande av uppställda kriterier av EU och eventuella tilläggs-kriterier.

Avfallsprodukter bör vara generellt tillåtna. Svanen kan klassa PFAD som en biprodukt och kräva samma ursprungsgarantier och ställa samma hållbarhetskrav som på huvudprodukten palmolja.

Man bör i sammanhanget ha i åtanke att odling av oljepalm erbjuder en stor möjlighet till exportintäkter, sysselsättning och ekonomisk utveckling i många tropiska länder, t ex i Afrika. Svanens bakgrundsdokument innehåller en långlista av risker och problem med odling av oljepalm, men undviker att nämna den stora betydelse som odlingen haft för den ekonomiska utvecklingen i Sydostasien.

Hållbar odling av palm innebär att man odlar på mark som inte kräver dränering av odränerad torvmark och att man inte ersätter befintlig regnskog eller andra skyddsvärda ekosystem.

Inga undantag för soja och sockerrör

³ Se följande länk: <http://oilprice.com/Latest-Energy-News/World-News/Russias-Oil-Industry-Spills-30-Million-Barrels-a-Year.html>

Vi kan inte stödja det generella undantaget för soja. Soja odlas i första hand som proteingröda, och oljan kan ses som en biprodukt eller medprodukt (co-product). Beskrivningen av effekterna av odling av soja är undermålig. Sojaodling beskrivs som "intensiv produktion" och "monokultur". All odling innebär monokultur och "intensiv" är detsamma som produktion med hög avkastning, dvs produktion som kräver mindre areal än lågintensiv. Sojaodling framställs som den huvudsakliga orsaken bakom avskogning av 13 miljoner hektar årligen, utan angivande av referenser. Man har inte noterat att avskogningen avtagit kraftigt under senare år, särskilt i Latinamerika och att soja i huvudsak odlas i områden långt från den hotade regnskogen. Soja som råvara kan regleras genom samma hållbarhetskriterier och certifieringssystem som andra råvaror.

Vi stödjer inte heller ett generellt undantag för sockerrör som råvara. Sockerrör är tvärtom en av de mest effektiva energigrödorna, med mycket hög avkastning per hektar. Sockerrörsetanol är en av de biodrivmedel som har bäst växthusgasbalans och bäst reduktion av växthusgasutsläpp jämfört med fossila drivmedel. Produktionskostnaden är också låg jämfört med andra biodrivmedel. Genom att utnyttja biprodukter som bagass och halm för cellulosebaserad etanol, och genom att producera grön el blir klimatnyttan per hektar mycket hög. Sockerrör som energigröda kan odlas i ett mycket stort antal utvecklingsländer och ge välbehövligen exportintäkter, alternativt ersätta importerade fossila bränslen. Användning av biodrivmedel från sockerrör bör uppmuntras.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
VD

Kjell Andersson
Näringspolitisk chef